

POSAMEZNIK V SKUPINI IN SKUPINSKA DINAMIKA

Socializacija

Medosebni odnosi

Stališča, vrednote in morala

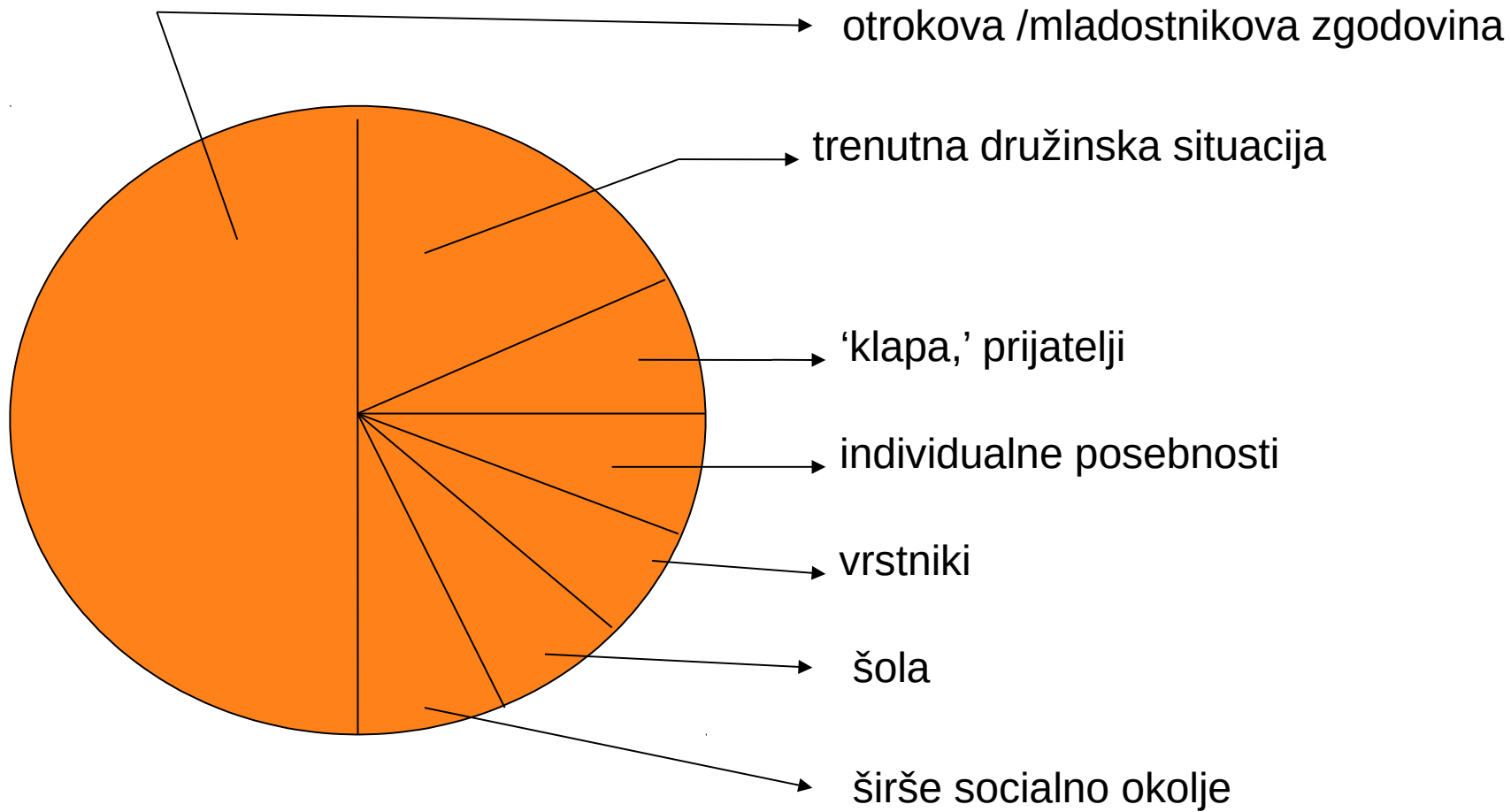
SOCIALIZACIJA

- **Socializacija** - proces, ki teče vse življenje in prek katerega se posameznikovi vedenjski vzorci, vrednote, standardi, veščine, stališča, motivi izoblikujejo skladno s tistimi, ki so zaželeni v določenem socialnem okolju.
- Prek socialnega učenja in socializacije se otrok prilagaja družbenim normam in jih sprejema kot pomembno sestavino svojega življenja, za del samega sebe. – PONOTRANJENJE PRAVIL

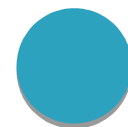

- Krog oblikovanja sedanjega vedenja, ki ga je zasnoval Bečaj, ponazarja vplive na različne ravni socializacije v času otroštva in mladostništva. S krogom je ponazorjeno, kateri pomembnejši dejavniki vplivajo na aktualno, dejansko vedenje otroka ali mladostnika.

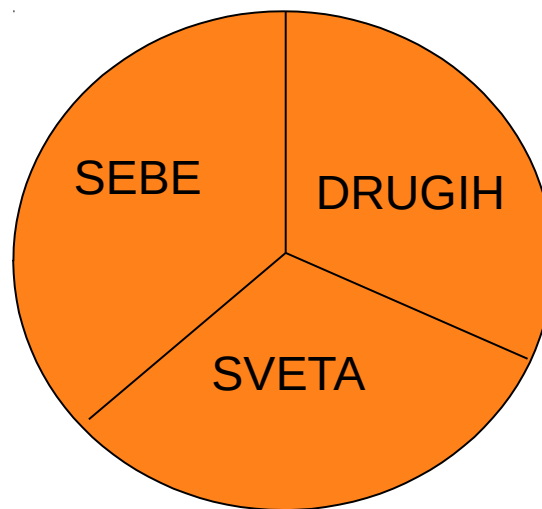

Bečaj, J. : Krog oblikovanja sedanjega vedenja

Primarna socializacija – poteka v DRUŽINI,
v ospredju je **čustvena povezava** -
je najvplivnejša, saj bistveno vpliva na oblikovanje:
odnosa do sebe,
drugih in
življenja nasploh.

Referentni okvir je notranji načrt (konstrukt), ki ga ljudje zgradimo v otroštvu ob interakciji s starši.

- **Sekundarna socializacija** – poteka predvsem v izobraževalnih ustanovah, (preko institucij) kjer je v ospredju kognitivni razvoj posameznika. (npr.: vrtec, šola...). V tem nadaljnjem procesu socializacije se otrok sreča z drugimi otroki (vrstniki), z njimi se uči sodelovanja, tekmovanja, in osvaja pravila medsebojnega sodelovanja v skupini. Sreča se z avtoritetami in pravili, ki so nujna pri skupnem delu.
- ŠOLA

- **Terciarna socializacija** – poteka v širšem družbenem okolju, z vplivi različnih družbenih dejavnikov (mediji, družbena ureditev, ...).
- MEDIJI

VPLIV SOCIALIZACIJE NA ŽIVLJENJE

- Prek socializacije posameznik postopoma opušča vedenje, ki ga družina ali družba ne odobrava, ga prepoveduje, oblikuje pa se tisto vedenje, ki je **socialno zaželeno in spodbujano**. Socializacija, da posamezniku »**navodila**« oz. okvir obnašanja, ki ga nosi s seboj vse življenje.
- **Posledice uspešne socializacije so:**
 - a. poznavanje, upoštevanje in **prilagajanje pravilom** (napisanim in splošno veljavnim) življenja v družbi, z drugimi ljudmi,
 - b. dobra osnova za **sodelovanje z drugimi** na različnih nivojih,
 - c. jasne **meje**,
 - d. osnova za pozitivno **samopodobo** in sproščeno sodelovanje,
 - e. možnost vlaganja energije v zastavljene **cilje** (ker ni težav v odnosih)

SOCIALNA SKUPINA

- **Skupina** je socialna enota, ki šteje
 - omejeno število posameznikov,
 - med katerimi obstaja stabilen sistem odnosov
 - in določene norme vedenja,
 - ki so usmerjeni k doseganju skupnih ciljev.
 - Med njimi je tudi neposreden stik, neposredna interakcija ter pomemben vzajemni vpliv.

- **Socialna moč** se kaže v sposobnosti namernega vplivanja na druge. Je torej potencialni vpliv, ki se kaže kot **legitimna moč**, ki jo posamezniku daje njegov položaj, formalna vloga, naziv, pooblastilo... (policaj); ali pa moč represije, ki jo ima posameznik zaradi možnosti uporabe negativnega pogojevanja ter kazni nad drugimi.

VLOGE V SOCIALNI SKUPINI

- **Vloga** je vzorec vedenj, stališč, idej in motivov, ki jih člani neke skupnosti pričakujejo od posameznika, ki zavzema določen položaj v skupini. Način reagiranja posameznika v skupini glede na njegov položaj v skupini.
- Vloge se med seboj razlikujejo glede na **stopnjo ponotranjenosti**. Tako v nekaterih skupinah svojo vlogo doživljamo skoraj kot nekaj vsiljenega, druge vloge ponotranjimo do takšne mere, da se z njo poistovetimo.
- Včasih je **socialna vloga predpisana**, podana od zunaj, nekdo jo zahteva (takrat govorimo o formalni vlogi)

Vloga

- **Vsaka socialna vloga pomeni določeno specializacijo v skupini** – glede dela ali opravljanja katerekoli za skupino pomembne funkcije.
- Ker smo vključeni v različne skupine, se včasih razvije **konflikt različnih socialnih vlog**.
- Vsako vlogo drugi člani skupine sprejmejo in je odvisna od:
 - a. pričakovanega vedenja:** tisto, kar od določene vloge v skupini pričakujejo drugi člani skupine
 - b. lastne zaznave:** vse, kar v določeni socialni vlogi vidi tisti član, ki zaseda tisti položaj v skupini
 - c. izvedene vloge:** kako se posameznik v skupini dejansko vede.

SOCIALNA SKUPINA

- Pri **formalnih skupinah** je struktura predpisana, tj. postavljena, načrtovana, predvidena, tudi vnaprej in »od zunaj« zahtevana, in sicer od tistega, ki ima takšno socialno moč. Takšne skupine so npr. šolski razred, športna ekipa na tekmi, ekipa zdravnikov in medicinskih sester pri operaciji.
- V **neformalnih skupinah** se struktura, npr. vloge, statusi, odnosi, komunikacija med člani skupine oblikuje sama, postopoma med srečanji, najpogosteje niti ne namenoma in zavedno.
- **Primarne skupine** so tiste, kjer so zveze med pripadniki neposredne, ponavadi tudi čustvene. To so: družina, prijateljski krog, delovna skupina, razred.
- **Sekundarne skupine** so vse majhne in velike skupine, kjer ni izrazite emocionalne povezanosti.

DRUŽINA

- Družina ima več temeljnih funkcij, vendar so med najpomembnejšimi psihološke funkcije, saj se z njimi v družini zadovoljijo potrebe po:
- **varnosti**: družina bi morala biti prostor, kjer se vsak vedno počuti varno, kjer se mu ne more zgoditi nič, kar mu škodi ali povzroča trpljenje
- **ljubezni in sprejetosti**: v družini bi moral biti vsak sprejet in cenjen, ne glede na to, da včasih stori kaj narobe, vsak bi moral dobiti zelo jasna sporočila, da je ljubljen
- **bližini in intimnosti**: saj se v družini člani najbolje poznajo med sabo, kar poveča globino, trdnost in pomembnost medsebojnega odnosa
- **čustveni podpori**: člani družine bi si morali stati ob strani v trenutkih stiske, ob konfliktih in poskrbeti, da se s čim manj škode in bolečine skupaj rešijo iz nastale situacije
- **razvoju in uveljavljanju**: v družini je lažje zagotoviti varen prostor za preizkušanje novih veščin, brez posmehovanja, lažje je videti droben napredek posameznika in ga spodbujati v preizkušanju novosti in vztrajanju
- **samostojnosti**: predvsem starši naj bi si čim bolj prizadevali, da njihov otrok postopno postane res samostojna, odgovorna odrasla oseba, ki bo znala poskrbeti za lastno dobro.

